

Opkomsttijden: wat is te laat?

In minder dan driekwart van de gevallen is de brandweer binnen de wettelijke opkomsttijd aanwezig. Dat betekent dus in één derde geval niet. Dit blijkt uit een onderzoek van de Inspectie Veiligheid en Justitie (voorheen Inspectie Openbare Orde en Veiligheid). Het Veiligheidsberaad, de brandweer en ook de inspectie zelf stellen echter dat door een sterke focus op opkomsttijd in het Besluit veiligheidsregio's (Bvr), het evenwicht tussen preventieve en repressieve brandweezorg onderbelicht raakt.

DOOR ELLEN SCHAT

De brandweerkorpsen voldoen gemiddeld in 67% van het aantal uitrukken aan de normtijden uit het Bvr. De percentages verschillen sterk per regio en lopen uiteen van 43% tot 86%, zo meldt de inspectie in het rapport dat eind juni verscheen. In geen enkele regio wordt volledig voldaan aan de kwaliteitseisen (normtijden en dekkingspercentage) uit de eigen dekkingsplannen. De uitkomsten van het inspectierapport verbazen Elie van Strien, namens de NVBR portefeuillehouder van dit onderwerp en commandant van Amsterdam-Amstelland, niet. 'Ik ben dan ook niet zozeer bezorgd. Dit beeld bestaat al tien jaar en het bevestigt het opnieuw. Het is goed dat we de feiten weer even onder ogen krijgen.' Van Strien waardeert de nuance van de inspecteur in dit rapport. De vinger wordt volgens hem precies op de zere plek gelegd. 'En dan bedoel ik vooral dat de brandveiligheid nu langs één meetlat wordt gehouden. Er staat ook duidelijk in het rapport dat wellicht een bovenmatig groot belang aan opkomsttijden wordt toegekend. In de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's wordt aandacht besteed aan dit punt. Van Strien stelt dat het niet handig is om de normtijden zo vast te leggen zoals die nu in de wet staan. 'We moeten kijken of er alternatieven zijn. Er moet iets worden vastgelegd, maar wat precies? Daarover zijn we momenteel in gesprek met het ministerie.' Van Strien benadrukt dat niet de indruk moet ontstaan dat de brandweer de opkomsttijd niet serieus neemt. 'Het is geen vrijbrief. Absoluut niet. 30.000 vrijwilligers doen hun stinkende best om de burger te helpen. Dat lukt ons. 24 uur per dag, zeven dagen per week. Welke organisatie kan dat zeggen?'

HAALBAARHEID

De haalbaarheid van de normen is al sinds het concept van het besluit onderwerp van discussie. De normtijden van 6, 8, 10 en 15 minuten zijn sinds 1966 niet gewijzigd. Ze stonden eerst in informele regelgeving en met de komst van de Wet veiligheidsregio's (Wvr) en het Bvr zijn de normen wettelijk verankerd. Het

bevoegd gezag (het bestuur van de veiligheidsregio) mag gemotiveerd afwijken van de normtijden. In de informele regelgeving uit het verleden ging het om streefwaarden. Als de brandweer in 80% van de gevallen op tijd was, werd dat gezien als voldoende. Nu zijn de normen bindend. 'De inspanningsverplichting zoals die er lag, is een keiharde eis geworden', zo gaat Van Strien verder.

Jan Loning: 'Een rookmelder kan meer tijdwinst opleveren dan een snellere uitruk'

De normen zijn volgens hem gebaseerd op oude overtuigingen. 'Oorsprong van de normtijden is de brandkromme, een semi-wetenschappelijk onderzoek uit de jaren zestig, waarbij gekeken werd naar de brandontwikkeling in woningen. Daarbij ging men er bij wijze van spreken vanuit dat je naar een telefooncel liep om de brandweer te bellen', aldus Van Strien. 'Maar buiten veranderingen in melding en alarmering, is enorm veel veranderd op het gebied van bouwmaterialen en vooral interieur. Banken, matrassen enzovoorts zijn veel brandbaarder geworden. In vijf minuten kan je hele huis in lichterlaaie staan. Daar zijn tests mee gedaan waar je erg van schrikt', vertelt Van Strien. Op tijd is volgens hem een rekbaar en relatief begrip. 'Wat is op tijd?'

Van Strien haalt twee Amsterdamse branden in juli aan waarbij mensen om het leven kwamen. 'In het ene geval ging het om brand in een grachtenpand. De brandweer was binnen vijf minuten ter plaatse, binnen de norm dus, maar te laat om de mensen te kunnen redden. Bij het tweede incident had iemand in bed gerookt met als gevolg dat de matras vlam vatte. Een rookmelder had wellicht het leven van deze personen kunnen redden. De brandweer kan in zulke gevallen bijna niets uitrichten. De burger moet ons ook de kans geven om iets te doen. Daarmee bedoel ik dat aan de voorkant van de keten nog een wereld te winnen valt.'

Is de opkomsttijd gehaald? De brandweerkorpsen voldoen gemiddeld in 67% van het aantal uitrukken aan de normtijden uit het Besluit veiligheidsregio's.

NIEUWE UITGANGSPUNTEN

Ook het Veiligheidsberaad onderstreept dat de brandweezorg veel meer is dan alleen opkomsttijden. 'Goede brandweezorg vraagt om een integrale aanpak van alle brandveiligheidsaspecten. Een rookmelder kan meer tijdswinst opleveren dan een

snellere uitruk. Bij een integrale aanpak valt te denken aan ruimtelijke ordening, een snellere ontdekkingstijd van brand door bijvoorbeeld rookmelders, het verkorten van de verwerkingstijd van de brandmelding en ook nieuwe technologische ontwikkelingen', aldus Jan Lonink, portefeuillehouder brandweezorg binnen het Dagelijks Bestuur van het Veiligheidsberaad en burgemeester van Terneuzen.

Dekkingsplan en definitie locaties

De regio's moeten volgens de wet een sluitende registratie hebben van gerealiseerde opkomsttijden, die moet aantonen in hoeverre de brandweer aan de vastgestelde tijdnormen voldoet. De basis voor de opkomsttijden is het dekkingsplan dat iedere regio moet hebben. Alle regio's beschikken over zo'n plan.

Het Bvr is volgens de inspectie niet eenduidig in de definitie van het begrip 'locaties' bij het gemotiveerd afwijken van de tijdnormen uit het Bvr. De minister van Veiligheid en Justitie geeft het de betekenis van 'object', regio's leggen het ruimer uit. De regio's voorzien bij een ongewijzigd standpunt van de minister een 'administratieve rompslomp' en hebben daarom sterke behoefte aan nadere uitwerking/definiëring van het begrip locaties. De inspectie adviseert dan ook op basis van welke criteria gemotiveerd afgeweken kan worden van de tijdnormen uit het Bvr en dit landelijk af te spreken.

Eli van Strien stelt dat het niet handig is om de normtijden zo vast te leggen zoals die nu in de wet staan

Het Veiligheidsberaad en de VNG willen in overleg met het brandweerveld en op basis van wetenschappelijk onderzoek komen tot nieuwe uitgangspunten voor opkomsttijden. Lonink: 'Op basis van deze uitgangspunten kan het bestuur van een regio afgewogen besluiten nemen. Maatwerk per regio is mogelijk. Verschillen kunnen er bijvoorbeeld zijn omdat het ene stedelijk gebied is en het andere nieuwbouw of bestaande bouw.' ■